

8 OKTOBER 2017 – ZEVENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

JESAJA 5, 1-7

Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard. Mijn vriend had een wijngaard, die lag op een vruchtbare helling. Hij spitte hem om en maakte hem vrij van stenen, hij plantte er uitgelezen wingerden; in het midden bouwde hij een toren en hij kapte er een perskuip uit. Toen hoopte hij druiven te krijgen, maar de wijngaard gaf enkel wilde vruchten.

En nu, inwoners van Jeruzalem, mannen van Juda, nu moet gij de rechters zijn over mij en mijn wijngaard! Wat had ik nog meer kunnen doen voor mijn wijngaard en heb ik voor hem niet gedaan? Ik had op druiven gehoopt! Waarom geeft hij mij wilde vruchten?

Ik zal u dan nu vertellen, wat ik ga doen met mijn wijngaard. Ik haal zijn omheining weg, dat hij kaalgevreten kan worden. Ik maak zijn muren stuk, dat hij platgetrapt kan worden. Ik maak van hem een verwilderd stuk grond; hij wordt niet langer gesnoeid en met geen hak meer bewerkt; distels en dorens schieten er op, en aan de wolken verbied ik hun regen op hem te laten vallen. De wijngaard van de Heer der hemelse machten is het huis Israël. De mannen van Israël zijn bevoorrechte planten. Hij hoopte op recht, maar zag onrecht, geen betrachting van recht, maar verkrachting van recht.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE FILIPPENZEN 4, 6-9

Broeders en zusters,

Weest onbezorgd. Laat al uw wensen bij God bekend worden in gebed en smeken, en nooit zonder dankzegging. En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten behoeden in Christus Jezus.

Ten slotte, broeders en zusters, houdt uw aandacht gevestigd op al wat waar is, al wat edel is, wat rechtvaardig is en rein, beminlijk en aantrekkelijk, op al wat deugd heet en lof verdient. En brengt in praktijk wat u geleerd is en overgeleverd, en wat gij van mij hebt gehoord en gezien. Dan zal de God van vrede met u zijn.

EVANGELIE

MATTEUS 21, 33-43

In die tijd sprak Jezus tot de hogepriesters en de oudsten van het volk:

„Luistert naar een andere gelijkenis: er was eens een landeigenaar die een wijngaard aanlegde; hij zette er een heining omheen, hakte een wijnpers erin uit en bouwde een wachttorens. Daarop verpachtte hij hem aan wijnbouwers en vertrok naar den vreemde. Toen de tijd van de oogst gekomen was, zond hij zijn dienaren naar de wijnbouwers om de opbrengst in ontvangst te nemen. Maar de wijnbouwers grepen zijn dienaren vast. Zij mishandelden de een, doodden de ander en stenigden een derde. Daarop zond hij andere dienaren, talrijker dan de eersten; maar zij behandelden hen op dezelfde manier.”

„Ten slotte stuurde hij zijn zoon naar hen toe, in de veronderstelling, dat zij zijn zoon wel zouden ontzien. Maar toen de wijnbouwers de zoon zagen, zeiden ze onder elkaar: ‘Dat is de erfgenaam; vooruit, laten we hem vermoorden en ons zijn erfenis toe-eigenen.’ Ze grepen hem vast, wierpen hem de wijngaard uit en doodden hem.”

„Wanneer nu de eigenaar van de wijngaard komt, wat zal hij dan wel met die wijnbouwers doen?”

„Ze antwoordden Hem: ‘Hij zal die misdadigers een ellendige dood doen sterven en zijn wijngaard zal hij aan andere wijnbouwers verpachten, die hem de opbrengst op de vastgestelde tijd zullen afdragen.’”

„Toen sprak Jezus tot hen: ‘Hebt gij nooit in de Schrift gelezen: de steen die de bouwlieden hebben afgekeurd, is juist de hoeksteen geworden? Op last van de Heer is dat gebeurd en het is wonderbaar in onze ogen. Daarom zeg Ik u, het Rijk Gods zal u ontnomen worden en gegeven aan een volk dat wel de vruchten daarvan opbrengt.’”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting
Breda, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Luc DEVISSCHER —

Profeten monddood

EVANGELIE • Jeruzalem, enkele dagen vóór Pasen. Op dat joodse feest zal de Mensenzoon worden overgeleverd om gekruisigd te worden. De hogepriesters en de oudsten van het volk hebben daar de hand in. Nog is Jezus op vrije voeten. In een open confrontatie dwingt Hij de joodse leiders tot zelfkritiek. Hij doet dat in gelijkenissen (zie ook vorige zondag) die uitmonden in een spitse commentaar. De onenigheid tussen Jezus en zijn tegenstanders zal onontkoombaar toenemen.

Vandaag horen we ‘de gelijkenis van de boze wijnbouwers’. Op het eerste gezicht spreekt de gelijkenis voor zich: de *landeigenaar* is God, de *dienaren* zijn profeten en de *zoon* is Jezus zelf. Het ligt inderdaad voor de hand in de *wijnbouwers* de joodse leiders te herkennen. Een ‘denarie’ die bij hen evenwel niet direct valt. Dat blijkt uit hun reactie aan het einde van de gelijkenis: ze vellen een vernietigend oordeel over de misdadige wijnbouwers en zo over zichzelf. Ze lijken op koning David die in de gelijkenis die de profeet Natan hem voorhield niet doorhad dat hijzelf de rijke man was die de arme benadeelde. Door de rijke te veroordelen, velde hij meteen een streng vonnis over zichzelf (zie 2 Samuël 12, 1-25).

Jezus bevestigt noch ontkracht het oordeel van de joodse leiders over de wijnbouwers. In zijn exegetische commentaar verwijst Hij naar de Schrift en fundeert hij de positie van de gedode zoon: hij is de door de bouwlieden afgekeurde steen die dankzij God de hoeksteen is geworden (zie Psalm 118, 22-23). Een Schriftwoord dat aan de leiders van het volk voorbijgaat. Subtiel herneemt Jezus hun oordeelswoorden over de wijnbouwers: zoals de wijngaard aan andere wijnbouwers gegeven dient te worden, zo ook zal het koninkrijk toekomen aan een volk dat het wel vrucht laat dragen.

Langzamerhand begint het in de hoofden van de joodse leiders te dagen dat Jezus in zijn gelijkenissen over hen spreekt. Vanaf nu zullen ze op zoek gaan naar een gunstige gelegenheid om Hem te grijpen. Omdat het volk Jezus voor een profeet houdt, beseffen ze dat daarbij omzichtigheid geboden zal zijn (zie Matteüs 21, 45-46).

De liquidatie van tegenstanders is een doodgewone orde van de dag bij lieden die uit zijn op winstbejag en eigenbelang, desnoods met moord en doodslag. Het was in het oude Israël niet anders. Profeten van God werden door de koningen en de leiders van het volk monddood gemaakt of uitgeschakeld. Ook de Mensenzoon wacht nu een zelfde lot. De gelijkenis van de boze wijnbouwers verwijst naar dat moment. Het ontgaat de huidige leiders van het joodse volk echter dat dat lijden en sterven zal uitlopen op de opstanding. En dat dat ertoe zal leiden dat na Pasen een nieuw volk uitverkoren wordt om er de vruchten van de plukken. Uit hen zullen de nieuwe pachters opstaan van het koninkrijk.

Na Pasen wordt de joodse tempel de christelijke kerk. Daarvan reikte Jezus de sleutels uit aan zijn leerlingen. Het nieuwe ‘paasvolk’ staat voor de uitdaging er niet opnieuw een rovers- en moordhol van te maken. Of ze nu gevestigd zijn in Jeruzalem of later in Rome of waar ook ter wereld. Het is niet denkbeeldig dat ook daar de Mensenzoon opnieuw gekruisigd wordt en profeten vermoord. Toch zal Christus de hoeksteen blijven. Hij zal altijd opnieuw opstaan. Desnoods geeft God zijn wijngaard door aan een volk dat wel vruchten draagt. Laten we ervoor zorgen dat Hij in onze geloofsgemeenschappen onafgebroken goede wijnbouwers vindt.

EERSTE LEZING • Het Loofhuttenfeest is ophanden. Dat feest moet de herinnering aan de woestijntocht levendig houden. In de tijd van Jesaja is het verworpen tot een buitenkans om eens lekker uit de bol te gaan. Het volk houdt drinkgelagen en op de daden van God letten ze niet (zie Jesaja 5, 12). De profeet zingt daarover een protestlied. In plaats van druiven bracht de wijngaard van God enkel wilde bessen voort. God ziet geen uitkomst meer. Zijn besluit staat vast. Een wildernis zal Hij ervan maken. Het lied zet een domper op de feestvreugde. Indien het onrecht en machtsmisbruik niet ophouden, zal het volk van God in ballingschap gaan.

LEZING UIT PAULUS • Bid nooit zonder dankjewel te zeggen. Dat zal je gebed bevrijden van ik-gerichte gedachten. Leef vanuit Pasen zoals ik het jullie geleerd heb, maant Paulus zijn Filippenzen aan. Dan zal de vrede van God over je neerdalen. Een vrede die alles overtreft. Dat is onze dankbaarheid waardig.

• De commentaren op de Schriftlezingen zijn op Twitter te volgen via @DevisscherLuc
• Reacties welkom via luc.devisscher@ccv.be